

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/133/2014
Identifikačné číslo spisu:	3013200928
Dátum vydania rozhodnutia:	29.09.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:3013200928.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Igora Belka v právnej veci navrhovateľa: K. S. O., bytom A. č. XXX, zastúpený: Mgr. Jozef Gáplovský, advokátom advokátskej kancelárie so sídlom Centrum II 88, Dubnica nad Váhom, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, ul. 29. augusta 8, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25.09.2013, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/303/2013-21 zo dňa 03.07.2014, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/303/2013-21 zo dňa 03.07.2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25.09.2013 r u š í a vec jej v r a c í a na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) preskúmané rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25.09.2013, ktorým odporkyňa podľa § 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z. z. navrhovateľovu žiadosť o priznanie starobného dôchodku od 28.04.2000 zamietla s odôvodnením, že bolo v konaní o nároku na starobný dôchodok preukázané potvrdením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. SPOU-OSZ-35.088-14/2013-VZ zo dňa 06.08.2013, že bol navrhovateľovi od 01.01.2001 priznaný výsluhový dôchodok podľa § 210 a § 211 ods. 1 písm. d) a ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. ostatnej služby príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov, ktorý sa od 01.07.2002 podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2003 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, považuje za výsluhový príspevok. Na nárok na výsluhový dôchodok a jeho výšku bola mu zhodnotená doba výkonu základnej vojenskej služby od 01.08.1963 do 30.09.1965 a doba služobného pomeru od 06.04.1967 do 31.12.2000. Doba

služby od 01.08.1963 do 30.09.1965 a od 06.04.1967 do 31.12.1999 bola zaradená do I. kategórie funkcií a doba od 01.01.2000 do 31.12.2000 bola zaradená do III. pracovnej kategórie. Keďže získal najmenej 25 rokov zamestnania v služobnom pomere a vykonával najmenej 20 rokov služby zaradenej do I. kategórie funkcií, vznikol mu nárok na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Z. z. od 28.04.2000, t. j. pred dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 328/2002 Z. z..

V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd uviedol, že navrhovateľovi bola zamietnutá žiadosť o starobný dôchodok podľa preukázateľných skutočností a v súlade s platnými predpismi. Navrhovateľovi, ako to vyplýva z potvrdenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo dňa 06.08.2013 je preukázané, že mu bol od 01.01.2001 priznaný podľa § 210 a § 211 ods. 1. písm. d) zákona č. 73/1988 Z. z. ostatnej služby Príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov výsluhový príspevok, ktorý sa od 01.07.2002 považuje za výsluhový dôchodok (§ 124 ods. 2 zák. č. 328/2002 Z. z.). Nové skutočnosti navrhovateľ nepreukázal. Pre úplnosť dodal, že na rozhodnutie o nároku navrhovateľa nie je daná právomoc odporkyne, ktorá nerozhodovala o priznaní výsluhového dôchodku a tento dôchodok navrhovateľovi ani nevypláca, preto na rozhodnutie o žiadosti navrhovateľa je daná právomoc Útvaru sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie dôvodiť, že akákoľvek aplikácia právnych predpisov nemôže byť retroaktívna a diskriminujúca, pričom výkladom, ako zastáva krajský súd potvrdzujúci rozhodnutie odporcu, by vznikla situácia, že jeho dôchodok by bol nižší ako dôchodok vypočítaný v ktoromkoľvek systéme dôchodkového zabezpečenia. Nemôže mu byť preto odňaté právo na priznanie dôchodku resp. jeho časti. Odporcov výklad právnych predpisov by v skutočnosti diskriminoval jeho osobu na úkor iných osôb s rovnakým počtom odpracovaných rokov ale iba v jednom systéme dôchodkového zabezpečenia. V prípade, ak neskôr zákonodarcu prijal zmenu zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, resp. prijal nové právne predpisy nahrádzujúce uvedený zákon, jedná sa v tomto prípade o tzv. pravú retroaktivitu, ktorá je v právnych vzťahov prípustná a súladná s ústavnými predpismi len ak rozširuje rozsah práv a oprávnení a nie ako by sa malo stať práve v jeho prípade, že takto účinným právnym predpisom so spätnou účinnosťou by malo dôjsť k obmedzeniu práv resp. k ich úplnému odňatiu ako tvrdí v svojom rozhodnutí krajský súd. Rovnako tiež posúdenie obdobia jeho zamestnania, keď odporca mu nezapočítal obdobia zamestnania v „civilnom“ sektore, je pre neho vyslovene poškodzujúce. Použitie takéhoto výkladu a postupu v jeho prípade nie je možné, predmetný výklad by bol nad jeho rámec, nakoľko po skončení služby v Policajnom zbore bol zamestnaný ešte určitý čas v ďalšom civilnom zamestnaní (napr. od 1.9.2001 do 30.8.2003) a k žiadanému dňu priznania starobného dôchodku príslušníkom uvedeného zboru už nebol, a výklad odporcu nemá oporu v zákone o sociálnom zabezpečení a ani iných príslušných predpisoch, tieto uvedené otázky žiadnym spôsobom neupravujú, no takéto niečo nemôže ísť na vrub jeho práv na priznanie starobného dôchodku za riadne odpracované dlhé roky v pracovne veľmi náročnom povolaní, na ktorú skutočnosť tiež nebolo žiadnym spôsobom reflektované. Na základe uvedeného navrhol rozhodnutie súdu prvého stupňa zmeniť a zrušiť rozhodnutie odporkyne a vec jej vrátiť na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní, nepovažuje za opodstatnené. Odporkyňa má za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne. Právne významnou skutočnosťou v prípade navrhovateľa je, že odporkyňa nie je príslušná na rozhodovanie o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok, pretože zákonom je daná príslušnosť na rozhodnutie odboru sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Navrhuje preto rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p.. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné. Rozhodol jednomyselne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 29.09.2015 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 250l ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 210 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície v znení neskorších predpisov, výsluhový príspevok patrí v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom policajtovi, ktorého služobný pomer sa skončil (ďalej len „oprávnený“)

- a) uvoľnením podľa § 191 ,
- b) prepustením podľa § 192 ods. 1 písm. a) až d) a g) ,
- c) uplynutím dočasnej štátnej služby podľa § 198 .

Podľa § 211 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície v znení neskorších predpisov, príspevok patrí oprávnenému vo výške

- a) 1 % zo základu pre výpočet dávky podľa § 218 za každý skončený rok trvania služobného pomeru po dobu jedného roka od jeho skončenia, ak služobný pomer trval najmenej jeden rok a najviac dva roky a skončil sa prepustením podľa § 192 ods. 1 písm. a) alebo b) ,
- b) 1 % zo základu pre výpočet dávky podľa § 218 za každý skončený rok trvania služobného pomeru po dobu troch rokov od jeho skončenia, ak služobný pomer trval najmenej tri roky a najviac deväť rokov a skončil sa prepustením podľa § 192 ods. 1 písm. a) alebo b) ,
- c) 1 % zo základu pre výpočet dávky za každý skončený rok trvania služobného pomeru po dobu piatich rokov od jeho skončenia, ak trval najmenej desať rokov a najviac 14 rokov,
- d) 30 % zo základu pre výpočet dávky, ak služobný pomer trval aspoň po dobu 15 rokov.

Podľa § 211 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície v znení neskorších predpisov, za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru sa príspevok priznaný podľa odseku

1 písm. d) zvyšuje o 1,5 % zo základu pre výpočet dávky.

Podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, výsluhové príspevky, na ktoré vznikol nárok podľa § 211 ods. 1 písm. d) a odseku 2 zákona č. 73/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti.

Najvyšší súd z potvrdenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky číslo SPOU-OSZ-35.088-14/2013-VZ zo 06.08.2013 zistil, že navrhovateľovi bol od 01.01.2001 priznaný výsluhový príspevok podľa § 210 a § 211 ods. 1 písm. d) a ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. ostatnej služby príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície v znení neskorších predpisov, ktorý sa od 1. júla 2002 podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, považuje za výsluhový dôchodok.

Na nárok na výsluhový príspevok a jeho výšku mu bola zhodnotená:

- doba výkonu základnej vojenskej služby od 01.08.1963 do 30.09.1965 (I. kategória funkcií),
- doba služobného pomeru od 06.04.1967 do 31.12.2000 (III. Pracovná kategória).

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania odvolací súd skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25.09.2013. V danej veci odvolací súd posudzoval najmä otázku, či odporkyňa svojim postupom, ktorým zamietla navrhovateľovu žiadosť o priznanie starobného dôchodku s odôvodnením, že nie je príslušná vo veci konať, nakoľko je daná právomoc Útvaru sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, konala zákonne.

V danom prípade odvolací súd vychádzal z právneho názoru uvedeného v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/214/2008 zo dňa 28.10.2009, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 5/2011 pod č. 55.

Pokiaľ § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. výsluhové príspevky, na ktoré vznikol nárok podľa § 211 ods. 1 písm. d) a odseku 2 zákona č. 73/1998 Z. z., používa termín „považuje sa“, podľa názoru odvolacieho súdu aj naďalej takýto (dôchodok) príspevok za službu podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. má charakter štátnej sociálnej dávky a nie je výsluhovým dôchodkom podľa § 38 a nasl. zákona č. 328/2002 Z. z., hoci sa za taký dôchodok považuje. Z právnej úpravy možno vyvodíť, že cieľom zákona tu zrejme bolo zabezpečiť ďalšie poskytovanie dávok výsluhového zabezpečenia, ktoré zákon č. 328/2002 Z. z. nepozná, a ktoré neprevzal z predchádzajúcich právnych predpisov, týkajúcich sa výsluhového zabezpečenia policajtov.

V tejto súvislosti nemožno ponechať bez povšimnutia ani skutočnosť, že navrhovateľ ukončil výkon služby vojaka v roku 2000 a určenie výšky výsluhového príspevku podľa § 210 zákona č. 73/1998 Z. z. je rozdielne od spôsobu stanovenia výšky výsluhového dôchodku podľa § 39 zákon č. 328/2002 Z. z..

Z dôvodovej správy k návrhu zákona č. 328/2002 Z. z. vyplýva, že úmyslom zákonodarcu bolo založiť nárok na výsluhový dôchodok najneskôr ku dňu splnenia vekovej podmienky pre vznik nároku na

starobný dôchodok všeobecnými predpismi o sociálnom zabezpečení (poistení).

Podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt a profesionálny vojak nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Vzhľadom na vyššie uvedený záver, podľa ktorého sa výsluhový príspevok za výsluhový dôchodok iba považuje, podľa názoru odvolacieho súdu odporkyňa konala nezákonne, nakoľko navrhovateľovu žiadosť o priznanie starobného dôchodku s poukazom na vyššie uvedený názor mala preskúmať a rozhodnúť, pričom do obdobia dôchodkového poistenia mala započítala aj obdobie, ktoré bolo zhodnotené na poskytnutie výsluhového príspevku, teda nemá postupovať podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Z ustanovenia § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení vyplýva, že právna úprava mala zabezpečiť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) výsluhový dôchodok i dávky výsluhového zabezpečenia považované za výsluhový dôchodok podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. plnili funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca, či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

Súčasne bolo cieľom zákona č. 328/2002 Z. z. dosiahnuť právny stav, podľa ktorého by pomerná výška výsluhového dôchodku bola vyššia, ako keby policajtom bola doba profesionálnej služby hodnotená len vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia. Z tohto zámeru teda vyplýva, že cieľom zákona bolo vytvorenie stavu, pri ktorom by súčet výsluhového dôchodku a starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia bol vyšší, resp. aspoň rovnaký ako suma starobného dôchodku poistenca, ktorý mal všetky doby zamestnania hodnotené len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia (zabezpečenia).

Odvolací súd ďalej poukazuje aj na skutočnosť, že v zmysle článku 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128), vyhláseného v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb. (ďalej len „Dohovor“), ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť (prežitie ustanoveného veku), môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

Z článku 33 ods. 2 Dohovoru podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že v prípade súbehu nárokov na starobný dôchodok tak zo všeobecného ako aj osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) je v zmysle Dohovoru možné starobný dôchodok zo všeobecného systému iba krátiť, a to najviac o sumu, ktorá neprevyšuje sumu výsluhového dôchodku (výsluhového príspevku považovaného za výsluhový dôchodok).

Výsluhový príspevok ako dávka sociálneho zabezpečenia považovaný za výsluhový dôchodok má od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení (zabezpečení) plniť funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) vo výške

primeranej dobe trvania služobného pomeru. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že na účely stanovenia výšky starobného dôchodku je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, hodnotené na účely výsluhového príspevku. Až po takom stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť o sumu výsluhového príspevku, považovaného za výsluhový dôchodok.

Keďže navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok podľa predpisov účinných pred 01.01.2004, bola odporkyňa povinná postupovať v zmysle § 259 nasl. zákona o sociálnom poistení podľa právnych predpisov účinných pred 01.01.2004 - teda podľa zákona č. 100/1988 Zb. s odchýlkami uvedenými v zákone o sociálnom poistení.

Vzhľadom na vyššie uvedené právne závery, najvyšší súd rozhodol podľa § 250ja ods. 3 prvá veta O.s.p. a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/303/2013-21 zo dňa 03.07.2014 zmenil, zrušil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25.09.2013 a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 2 v spojení s § 250k ods. 1, § 246c ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že navrhovateľovi napriek úspechu vo veci náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si ich neuplatnil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.